

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhiepiscopale, Sibiu, str. măcelarilor 45;

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

„Renașterea Austriei.”

Intr'un ziar german cu mare trecere, în „Kölnische Zeitung”, a apărut acum, nu de mult, un articol de fond foarte interesant, în care eră vorba despre *renașterea Austriei*. Articolul eră scris, cum se spunea, de un politician de frunte din Austria, care și-a tălmăcit, nu numai vederile sale proprii, ci și ale altor număroși consoți de principii, ceea-ce e ușor de constatat din faptul, că articolul și-a făcut cursul, în întregime, ori în estrase scurte, prin mai multe ziare germane din Austria.

Scriitorul articolului face întâiu de toată constatarea, că părerea foarte lătită prin cercurile politice din afară e aceea, că monarhia habsburgică e acum îmbătrânită și slăbită, e o adevărată ruină, care trăiește numai pe temeiul trecutului istoric ce-l are, și e chestie de timp numai, când se va descompune. Pentru că în zilele de astăzi se face numai *politică reală*, iar politica reală nu are interese pentru ruinele politice, aibă ele ori ce trecut însemnat și frumos istoric.

Părerea aceasta însă e greșită, cu toate că ea are mulți credincioși. Pentru că descompunerea Austriei numai așa s'ar putea face, dacă Germania ar voi să-și mărească teritoriul și să-și mute hotarele mai spre răsărit. Nu zace însă în interesul Germaniei, ca pe lângă cele trei milioane și jumătate de Poloni, să-și mai încorporeze alte opt milioane de Slavi, pe cari i-ar moșteni dela Austria. Dar tocmai să voiască Germania lucrul acesta, o estindere teritorială intențională din partea ei, în inima Europei, ar întâmpina cea mai mare împotrivire din partea tuturor marilor puteri europene, și s'ar putea naște un războiu european, ca și care n'a văzut lumea dela Napoleon încoace.

În privința aceasta deci, atât Austria, cât și Europa, pot să fie li-

niștite. Ideea e nerealisabilă, chiar și din motivul, că existența Austriei e o *necesitate*, căci dacă n'ar exista Austria, ar trebui creată de nou. Austria *trebuie* deci să existe. Întrebarea e numai, în ce formă, cu ce organizație, care să fie viitorul acestei monarhii, pentru că să nu mai fie considerată și decretată de ruină?

Forma de astăzi de guvernare e greșită în monarhia habsburgică, — zice autorul articolului. Dualismul nu a fost o invenție norocoasă. De când există dualismul, monarhia austro-ungară nu e alta, decât o trăsură, la care trag doi cai, însă fiecare în direcție opusă. De aceea s'a întâmplat, că trăsura a rămas tot pe loc, n'a făcut nici un pas înainte. Au fost zile, în cari calul ungar eră cel mai tare, el trăgea mai bine la trăsura. Au venit apoi zilele, în cari calul austriac a luat pe dinainte pe cel ungar. Trăsura a rămas însă tot înglodată. Alt remediu nu este deci, decât să se prindă alți cai la trăsura, ori mai bine, în loc de doi cai, cari nuse năvălesc, să se prindă numai *unul*.

Principiul dualistic, într'un stat cu vre-o douăzeci de naționalități, e nenatural și e și periculos, pentru că provoacă neînțelegeri și dușmăni între naționalități. Ce formă de stat să se dea deci Austriei, pentru a se renaște, și a deveni iarăși o putere mare și temută europeană? Autorul articolului crede, că numai în înțelesul proiectului de nouă împărțire și organizare a monarhiei habsburgice, propus de dnul *Aurel C. Popovici*, în cartea sa despre „*Marea-Austrie*”, se poate pune temelie nouă și durabilă monarhiei noastre, și crede, că numai pe calea aceasta pot fi apărute cu succes interesele monarhiei, dar și ale popoarelor diferite.

Și are convingerea autorul articolului, că deși nu acum, și nici în viitorul prea apropiat, totuși planul dlui *Popovici*, — despre a cărei

capacitate și înțelepciune politică vorbește cu multă laudă, — *are să fie realizat*. Lumea, deși în parte cam fără voe, să ocupe totuși „cu ideea reformării monarhiei, — zice autorul, — și ideea aceasta zace în aer, așa zicând, și cu putere constringentă să furișează în capetele oamenilor. Fără îndoială, că va trece încă multă vreme, până ideea va ajunge să fie coaptă pentru a fi realizabilă, pentru a aduce fructe. Dar că vremea va veni totuși odată pe seama ideii, e lucru care poate fi afirmat cu siguranță, fără a da omul de primejdia de a fi desmintit din partea viitorului, dacă face afirmarea aceasta. Chiar și acum, ideea a câștigat inima și capul celor, cari văd situația monarhiei, nu prin ochilarii de partid, ca Nemți, ca Slavi, etc. ci curat ca — Austriaci. Iar unde se găesc astfel de bărbați în număr mai mare, decât tocmai acolo, unde ideea monarhiei unitare are viață, trecere și putere, în — *armată*? În armată a aflat ideea monarhiei unitare echou însufletit, ca nici unde altundeva, și cu toate, că armata se reține dela politică și face pe privitorul mut cu privire la dezvoltarea lucrurilor, totuși ea crede mai mult și mai tare în realizarea ideii acesteia, în — *renașterea Austriei*.”

Nu ne îndoim, că politicianii din Austria întru adevăr își frământă mintea cu realizarea ideii unei „*Mari Austrie*”, puse pe base nouă, drepte și durabile, multămitoare pentru casa domnitoare și pentru diferitele popoare ale monarhiei. Dar suntem convinși, că realizarea ideii, — dacă ideea ar ajunge cândva să fie realizată, — ar costă multă vărsare de sânge. Pentru că Maghiarii nici când nu se vor învoi să fie reduși la mai puțin decât ce sunt acum, iar pentru a putea fi *constrânși* la aceasta, se va cere purtarea unui războiu lung de slăbire în contra lor, terminat cu de-

săvârșita lor învingere, ori poate, chiar nimicire. Zace însă în interesul monarhiei austro-ungare și în interesul dinastiei se poarte războaie cu propriile ei popoare, ori cu unul din aceste popoare? *Asta e*, credem noi, partea, din care n'a fost prinsă chestia din partea politicienilor austriaci, încântați de ideea „*Mari-Austrie*”, care însă va trage mult în cumpănă, atunci, când se va crede sosit momentul de a se face — *renașterea Austriei*.

Logică ungurească.

Asupra nomenclaturei geografice și asupra modului, cum ar fi să se scrie numirile orașelor mari din străinătate în cărțile și ziarele maghiare, s'a improvisat un interesant schimb de păreri între savantul profesor de geografie dela universitatea din Budapesta, *Loczy*, și între directorul ziarului „*Bud. Hirap*”, *Rákosi Jenő*.

Acosta susține, că oricărui Maghiar cinstit îi sare țandăra — ceea-ce după cum se știe, e lucru prea de toate zilele — când vede, că în străinătate orașele ungurești sunt amintite tot cu numiri germane: Ofen-Pest, Klausenburg, Fünfkirchen, etc. Și patrioții nostri trebuie să fie cuprinși de indignare, fiindcă numirile aceste germane nu sunt înrădăcinate adânc în tradiția istorică, ci fiind de o proveniență mai recentă, ele provoacă amintirile dureroase ale unor timpuri copleșite de tendinți dușmănoase maghiarimii — tenoînți de germanizare mai ales, ca în epoca iosefină, sau pe timpul lui Boch.

De altă parte însă străinii n'au motiv de a se supăra, dacă Maghiarii întrebuințează și ei consecvent numirile de: Lipese, Bécs, Boroszló în loc de: Leipzig, Wien, Bresslau, etc., căci *geniul națiunii maghiare e mai obicinuit cu formele dintăi decât cu cele din urmă*, ceea-ce însă nu învalvă pericoul maghiarizării pentru numitele orașe, nici nu evocă amintiri neplăcute din trecut.

Recunoaște *Rákosi*, că nu estenici un pic de logică în această argumentare. Ceea-ce însă n'are a face. Caprițioasei sale judecăți patriotice așa îi place și de aceea dreptatea trebuie să fie pe partea lui, căci se știe, că dreptatea nu e totdeauna cununată cu logica.

Savantul geograf *Loczy* face însă atent pe bunul seu prietin *Rákosi*,

FOIȘOARĂ.

Serate de ale meserieșilor nostri.

Sedința literară a 5-a a „Reuniunii sodalilor români din Sibiu”, ținută la 28 Maiu c., a fost închinată drept prinos providenței divine, care a încununat pe patronul Reuniunii, pe I. P. S. Sa domnul Arhiepiscop și Metropolit I. Mețianu, cu vârsta numai rar ajunsă de muritori, de 80 ani, în deplină putere și vigurositate. Președintele Reuniunii, dl Victor Tordășianu, referindu-se la vrednicile I. P. S. Sale, câștigate prin conlucrarea părintească, prin jertfele și interesul, ce-l poartă tuturor așezămintelor noastre, ne schițează unele date mai importante din viața I. P. S. Sale. Născut la 9 Maiu 1828 în Zernești, I. P. S. Sa la vârsta de abia 3 ani, perde pe tatăl seu și rămâne sub conducerea mamei sale, pline de evlavie și dragoste creștinească. La timpul seu face școala elementară din Zernești, gimnaziul rom. cat. din Brașov, liceul din Cluj, iar la 1847 intră în teologia din Sibiu, pe atunci organizată din nou prin Andrei bar. de Șaguna. Dela 1850—52 e protototarul Branului, iar dela 1853 intră în tagma preotească, devenind paroh în Râș-

nov, după un an administrator protopresbiter, iar la 1860 protopresbiter al Branului. La 1864 e deputat în dieta din Cluj și în acest timp e decorat de M. Sa cu crucea de aur cu coroană. Rămas în 1867 văduv, la 1874 e ales de vicar episcopesc al Orășii-mari, iar la 1875 episcop al Aradului și domnește 23 ani de plină muncă pe toate terenele vieții noastre. La 1879 e distins de M. Sa cu ordul „*Coroana de fer el. II.*” pentru merite pe terenul bis., școl. și filantropic, cu care e împreunat și titlul de baron, iar la 1896 primește ordul „*Francisc Iosif el. I.*” La 19/31 Dec. 1898 e ales de congresul naț. bis. arhiepiscop și metropolit, la 18 Febr. 1899 e întărit, iar la 12 Martie acelaș an se introduce în scaun.

Chiar dela începutul activității sale de metropolit, I. P. S. Sa a implorat binecuvântare cerească asupra clasei noastre de mijloc în genere și asupra Reuniunii noastre îndeosebi. Se înscrie membru pe viață, mai apoi membru fondator al ei, iar la 1900 primește titlul de patron al nostru. Dragostea nemărginită ne-a arătat-o în totdeauna primindu-ne în șirul deputaților, cari l-au felicitat la ocuparea scaunului de metropolit, apoi participând la toate lucrările noastre cu încurajarea și jertfele sale. I. P. S. Sa asistă la deschiderea marelui expoziții industriale, aranjate de noi la 1902, la ceremonialul

festiv din biserica catedrală din prilegiul jubileului nostru din 1907 și tot în acest an dă voe corului bisericesc al nostru să cânte la serviciul divin din biserica catedrală. I. P. S. Sa este primul, care jertfește an de an sume însemnate la împărțirea darurilor de Crăciun săracilor nostri și poartă deosebită și părintească îngrijire pentru moralitatea și bunăstarea măiestrilor, calfelor și ucenicilor meseriași. Cu un cuvânt, zice dl Tordășianu, patronul I. P. S. Sale har și binecuvântare cerească a revărsat asupra lucrărilor noastre, închinată binelui obștesc. Se cuvine deci să ne asociem și noi credincioșilor, cari rugăciuni pioase au înălțat către tronul ceresc, pentru îndelunga viață a I. P. S. Sale!

Cuvintele președintelui nostru au fost însoțite de nesfârșite aclamări la adresa marelui jubilar.

Mult a contribuit la înălțarea actului serbării prelegerile cu schiopicul, ținute de zelosul profesor A. Bratu și de clericii Ghita Navrea. Chipurile, datele biografice și schițarea lucrărilor lui George Lazar, V. Alexandru, M. Eminescu, Creangă, Slavici etc., apoi chipurile din războiul ruso-turc-român, ne-au înălțat sufletește și ne-au îmbogățit cunoștințele despre cei mai aleși bărbați ai neamului. Vii și nesfârșite aplauze au fost recumpenite ostenelilor harnicilor prelegători.

Un quartet dublu improvisat, dar bine instruit și disciplinat, condus de un necunosător al limbei noastre, ne-a surprins în mod plăcut cu câteva cântări ocazionale; mititica Stănuța Pinciu, a recitat frumos poezia „*Aurora*”; sodalul lăcătuș I. Pop, a dat un mic, dar succes esamen al ocupației sale din oarele libere cu violina; mititica Amalia Munteanu, a fost de tot draguță în poeziile „*Înainte*” și „*Limba mea*”, predate foarte frumos și însoțite de gesturi potrivite; învățăcelul lăcătuș (maturizant) Ioachim Sociu, aci cântând din violină, aci tânguindu-se de supărare, că nu toți măiestri țin cu zel la lucrările de înaintare și luminare ale societății noastre, încheie cu un apel cald către toată suflarea să fim cu mic cu mare la posturile noastre; mititelul Ilie Petrascu, fratele măestrului croitor Petrascu, deși venit de curând dela școala satească, ne-a impus prin curajul, cu care a recitat poezia „*Iarna pe uliță*” de Coșbuc. Cântările frumoase ale binecunoscutului cântăreț I. Stanciu, au plăcut ca în totdeauna.

Sumarele ședințelor administrative, cetite de notarul S. Duca, măturie ne sunt de lucrarea neîntreruptă, ce se desvoadă în sinul Reuniunii. După sortarea celor 12 cărțile folosite, dl Tordășianu, mulțumind dlui Bratu și Navrea pentru prețioasa conlucrare, ne invită la ședința din 25 Iunie n. c.

Învingătorul.

că dreptatea, care nu e basată pe logică, e de o durată foarte scurtă și adevărul de obicei nu se lasă învins de capriciile unor prejudecări inferbante și ametele de paroxismul panmaghiarismului. Concluziunea pe care nici savantul Lőczy nu îndrăznește a o accentua în deajuns ar fi, că precum sunt Maghiarii în drept a se revolta când aud numirile nemțești, date orașelor maghiare, tot atât îndreptățire ar avea și naționalitățile nemaghiare a se indigna și a condamna cu asprimea cea mai înverșunată zelul nesăbuit de a maghiariza numele tuturor localităților române, germane, sârbe, etc.

Mai departe, dacă geniul națiunii maghiare s'a obișnuit cu Bécs, Lipse, Borszók, — tot așa, dar într-o măsură neasămărat mai mare, geniul națiunii române nu cunoaște și nu poate accepta decât Sibiuul, Blajul, Clujul, Oradea-Mare, etc.

Din punct de vedere științific desigur fac o neobișnuită cei ce vor să desființeze aceste numiri istorice, cari au secolii și milenii de viață istorică în sprijinul lor. Ori se conduce inferbanța noastră patrioți și azi de principiul antiluvian: *Quod non est in codice, non est in mundo*, ori nu — numirile românești, sârbești, germane etc. vor trăi mai departe, dacă nu în actele oficiale, pe cari le vor roade moliile, de sigur pe buzele în veci grăitoare și în adâncul sufletului plin de evlavie pentru ori ce amintire strămoșească, al națiunilor nemaghiare, conștiințe...

Cronică pedagogică.

Pedepsele și educația.

De Sofia Nădejde.

Dela mamă să cere să fie bună și blândă cu copiii, dar în același timp să le sădească în inimă de mici cele mai înalte virtuți: să nu mintă, să nu fure, să nu ocărăască, să nu-și bată joc de neputințele și slăbiciunile altora. Copiii trebuie să vadă în casa părinților numai pilde bune. Atunci sarcina educației e mult mai lesne. Zadarnic le-ar spune mama să nu mintă, când la orice prilej au auzi-o mințind că trăiești și că trăiești rude, vorbind frumos când aceia sunt de față, dar înjurându-i și găsindu-le oșururi îndatăce au plecat. Tot așa e cu furăturile, fie ele cât de mici și neînsemnate; bunăoară când copiii văd pe părinți luând roade din grădini ori din holde străine, oricât ar fi de neînsemnate acestea, pentru mintea gingașă a copilului tot furtușaguri sunt. Și povestea vorbe: „Cine fără azi un ou, fără mâne un bou“.

Tot așa cu ocările. Când copilul aude mereu din gura mamei ocări, cuvinte grele, fie împotriva sa, a tatălui, ori servitorilor, în mintea lui tinăre se prinde obiceiul de a cărti și a se certă pentru te miri ce. Copilul are mare pornire a face și a spune ce vede și aude dela alții. Deci-pentruca mama să poată fi călăuză bună copiilor, trebuie să aibă, nu numai caracter bun, ci să se sârguiască din toate puterile a nu da pilde rele prin fapte. Copiii în logica lor firească nu pot primi, ca părinții să facă lucruri, cari lor le sunt oprite. O copilă de vre-o șase ani, muștrată de guvernanta, că e rea cu copiii mai mici ai vierului și cu servitorii a răspuns: „Dacă mama e rea sunt și eu; de așa vede-o pe dânsa că-i bună, așa fi și eu“.

Dar cu toate pildele bune ce s'ar da copiilor, acestia aduc adeseori cu ei moșteniri, apucături rele și nenorocite. Și totmai pe acestea să cere dela mamă să le îndrepte cu bunătațe și blândetă. Bătaia și pedepsele aspre fac pe cei mai mulți copii numai să-și ascundă faptele și apucăturile rele, dar nu-i îndreaptă.

Cum să ceri dela copil să nu-și bată bunăoară frații, când își vede mama, că pentru cel mai mic lucru bate, lovește, blastă și spune cuvinte grele și urâte? Ce morală să ia copilul, când vede că, dacă a bătut pe fratele cel mai mic pentru un neajuns ori jucărie luată, mama care are mai multă putere sare și-l bate pe el?

Copilul își face ideea, că așa merg lucrurile în lume: Ești mai tare, poți bate pe cel mai slab decât tine. Cine n'a auzit copii nevinovați, zicând: Lasă! Oiu fi eu mare și tu mic; atunci o să te bat și eu?

Fără îndoială, a fost o vreme în omenire, când se credea, că mintea și firea omului se pot înfrâna numai prin frica de bătaie și de pedepse trupești aspre.

Doar David a zis: „Varga și toiagul tău m'au mângâiat pe mine“. Dar de atunci au trecut mii de ani, mințile și apucăturile s'au subțiat. Azi e deplin dovedit, că bătaia nu e bună nici pentru dobitoace și că prin purtare domoală și ele sunt mai ascultătoare și fac muncă

mai multă, decât dacă avem purtare rea față de ele. Cu vorbe blânde și bune mama, și oricine, pot face cu adevărat minuni.

Știința azi a dovedit, că frica — și doar bătaia frică aduce, — împuținează puterea minții și a vieții. Se știe, că din frici mari copiii se îmbolnăvesc; unii capătă spazme și rămân betegi pe viață. Cine n'a auzit de copii, cari s'au îmbolnăvit de friguri din pricina spaimelor? Lucrul nu trebuie să pară cu neputință, de oarece boli și molipsire de boli întâlnim la fiecare pas. Ba mai mult, adeseori avem în noi microbii, cari cășunează friguri, tifus, ori alte boli, dar câtă vreme organele ne sunt în stare bună, boala nu poate învinge; însă îndatăce din pricina fricii ori spaimelor inima e slăbită, atunci plămânii și nervii cărmuitori nu mai lucrează cum trebuie, sângele nu se curăță și nu are toată puterea lui dătătoare de viață. Atunci microbii, ca niște dușmani, prind par'că prilej de această slăbiciune, năvălesc și copleșesc trupul. Bine înțeles, așa se întâmplă la spaima mari, dar se potrec lucrurile cam tot așa, deși mai în mic, și cu fricile mici de bătaie și ocară. E știut, că dacă bați ori cerți copilul, cel dintâi lucru e, că nu vrea să mănânce. Va să zică, se întâmplă, ca la orice supărare, lipsa de poftă de mâncare, ceea ce arată, că organele lui nu mai lucrează cum trebuie.

S'a dovedit, că vorbele bune și lauda ridică atât de mult puterea sufletească a copilului, încât îl pot face mai bun, ceea ce nu face frica de bătaie și pedeapsa.

Datoria mamei e de a ridica și înălța sufletul copilului. Prin bătaie și ocară îl umilim, îl coborâm în fața lui și a semenilor. Când mereu îi spunem: „Ești un rău, un obraznic“, îl facem și mai mult să fie astfel. Cine n'a văzut, cum laudele fac pe copii mai destoinici, ca să arete că le merită? Pe urmă bătaia e, ca și atâtea altele: trebuie mereu dată, în porții tot mai mari, ca să poată avea vre-o lucrare. Copiii mai nepăsători, bătuți azi, bătuți mâne, începe a nu le mai fi frică de bătaie, ori trebuie, ca mama să ajungă adevărată gâde, să lovească fără de milă și atunci, rămas bun dela dragostea copilului pentru dânsa. Dar care-i mama atât de crudă, să deie în copil până la vânătaie și schilodire? Aceea mai bine să nu fi fost mamă!

Prin bătaie chiar cumpătată se strică și caracterul copilului; căci la o palmă, ori la zece, nu-i doar de durere. Vorba reilor: „Și dacă m'o bate? Nu s'oa să mă strică“. E vorba de înșirarea cu care se deprinde de mic. Datoria mamei e de a înălța caracterul copiilor, nu a-l strica și coborâ. A fost o vreme, când dascălii vechi veneau în clasă cu varga. Acum s'a scos bătaia și pedepsele trupesti din școli și chiar din armată. Noi credem c'a venit vremea să le alungăm și din familie, în ciuda zicătoarei: „Unde lovește mama, crește“. Crește poate, dar e creștere bolnavă. Mama să caute s'o iubească, nu să se teamă copiii de ea, ca de mama pădurei din basme.

Ferice de mama, care prin purtarea ei blândă și înțeleaptă reușește, ca grija cea mare a copiilor să fie, să nu-i facă supărări. În mintea lor tinăre să nu-și zică: „nu fac cutare lucru, că mă bate mama“; ci, „nu fac, fiindcă o supăr pe mama“. Ferice de mama, care prin purtarea ei plină de dragoste, prin pricepere, prin pildele date, sădește dragoste în inima copiilor, nu frică sau groază.

Fundațiunea Nicolau Chiornîță.

pentru edificarea unei nouă biserici gr.-or în parohia Cuculata.

Cuculata, 22 Maiu v.

În luna lui Octomvrie 1875, Nicolau Chiornîță, născut în anul 1836, în comuna Predeal-Bran, comitatul Făgărașului, cumpărând o moșie nemeșească, edificând locuințele necesare și alte supraedificate economice, s'a mutat, din comuna Zărnești, unde fusese domiciliat și căsătorit cu Emilia Popea, căci prima consoartă Iudita n. Meșianu răposase ceva mai înainte, în comuna noastră Cuculata.

Subscrisul eram învățător numai de atunci. Am făcut cunoștință cu dânsul la vre-o 2—3 zile, l-am cunoscut de un bărbat de o cultură superioară, foarte onest și religios-moral, căoi după cum mi se recomandase, era maturisat al gimnaziului din Blaj, și teolog de Sibiu. Putea face, în adevăr, o carieră foarte frumoasă. Însă vitriga soarte i-a nimicit-o pentru vecie, murindu-i prima soție Iudita Meșianu, în floarea tineretelor. La toate convorbirile noastre, vorbea cu multă căldură despre biserică și ficele ei școală, ceea ce mie, ca om tinăr, acuma intrat între oameni și pe cariera de învățător popular, mi-a prins foarte bine.

Preotul local fiind bolnav de mai mult timp, a răposat în anul 1875, la 17 Decemvrie, rămânând biserica vr'o doi ani în mila Domnului. Noi numai decât ne-am sfătuit, că ce-ar fi de făcut? Am chemat pe oamenii mai frunțași, i-am întrebat, că biserica posedă ceva avere, — și aflând, că ar avea ceva parte dintr'un „Regal boeresco“, în 6 Ianuarie 1876 am chemat pe acei frunțași — comitet parohial, ne-am informat de toate ale bisericii, (căci școală nu era, ci numai 4 păreți afumați, nevăruți) și însărcinându-mă pe mine și primarul comunal de atunci, Nicolae Lazar, până în 6 Maiu 1876 am putut statori, că afară de utensiliile din biserică, mai posedă biserica un capital de 498 fl. 05 cr. despre care am și făcut obligațiuni în toată regula cu respectivii debitori. La indemnul lui Chiornîță ne-am și constituit, în comitet, etc. conform st. organic. De atunci până la depărtarea sa din comună am fost ambii în comitetul parohial și comunal. Iubirea cea mare ce a avut-o cătră biserică și școală este evidentă și din concluzul luat în 19 August 1877, când parohia era văduvită, în care s'a exprimat astfel: „Comuna bisericească gr. or. Cuculata, fiind foarte scăpătată, încât toate cheltueile numai prin aruncuri pe bieții locuitori le poate acoperi, de și soartea acestui popor bun și religios s'ar fi putut îmbunătăți cu ocaziunea segregării pădurei și pășunilor, de unde este evident, că nu s'au interesat nime de biserică și școală, căci de nu ar fi edificiile acelea ruinate (s'a și surpat în 1878) învățătorul n'ar avea unde ține prelegeri cu copiii acestei parohii destul de numărătoși; deci ca timpul e ban, să se declare fiecare membru cu cât vrea să contribuie...“

La moment se anunță mai mulți membri și depun sumele, adunându-se 50 fl. 40 cr., din care sumă dânsul a contribuit cu 20 fl. Tot în ședința aceasta s'a încredințat dânsului administrarea acestei fundațiuni — care până la 29 Decemvrie 1884 s'a ridicat la suma de 1411 fl. 31 cr. dragându-se anual 26 fl. 85 cr. ajutor la leafa învățătorului. A contribuit mai în fiecare an cu câte 10—20 fl. Atunci din unele neînțelegeri a predat-o comitetului parohial, care comulându-o cu fundațiunea bisericească, — pe lângă speșele cele mari ce le a avut și le are cu susținerea bisericii și școlii pe lângă una reparațiune de vre-o 800 cor. totuși a ajuns cu finea anului 1907 la suma de 14.911 cor. 25 fl.

În 4 Aprilie 1880 Duminecă la 2 ore escânduse un incendiu în comună, ajutat de un vânt puternic, în timp de 2—3 ore, 87 familii au rămas cu hainele de pe ele, arzându-le la mulți carăle cu bucate și hainele în mijlocul uliței, — încât după incendiu era o privescătoare sfâșietoare — căci peste tot nu se vedeau decât numai oameni, femei și copii plângând desperați, căutându-și ferăriile ce le-a avut pe care și în curte, căci arseseră și pomii de prin grădini, de nu se mai cunoșteau nici grăntele. Dânsul ca un bun părinte și adevărat creștin, pe toți incendiarii i-a chemat la sine, le-a împărțit de ale mâncării, dând fiecăruia și câte o ferdelă de bucate. Numai decât a aranjat un comitet de ajutorare, al cărui prezident și cassar a fost dânsul ales, și în scurt timp, apelând în toate părțile, a adunat cam vre-o 1300 fl. pe cari i-a împărțit între cei păgubiți, după cum au avut pagube.

Dărâmându-se prin anul 1878 școala și imblând în tot anul, cu băncile în spate, din o casă în altă, a luat o moșie erarială în arândă și ne-a dat casele aflătoare pe acel intravilan gratuit pentru ținerea școlii vre-o 3 ani, ocupându-se în continuu cu ideea, că cum și unde am putea edifica școală corăspunzătoare.

În anul 1883 având unele case jeleresti în mijlocul comunei, acelea au ars, și întrevinnd eu, ne-au cedat acel teritoriu în schimb pentru altul, dela comuna politică, dar mai la o parte. Am decis edificarea școlii confesionale și a casei comunale, l-am ales de cassar pentru această afacere și cu voință de fer a lucrat în dreapta și stânga, încât toamna am putut ține prelegeri în noul edificiu, în parter, căoi pentru școală era destinat etagiul, cu două sale de propuneri și 2 odăi pentru învățător. În anul 1884 s'a încheiat și predat destinațiunii școlii, care numai spre laudă îi servește comunei și bisericii.

În anul 1893, spre a pune basă unei eclesii parohiale, ne dăruiește 3 parcele, în valoare de cel puțin 1000 cor.

La toate festivitățile familiare și alte ocazii binevenite, de biserică nu-ș uită, căci în mai multe rânduri a ajutat-o cel puțin cu 300 cor. afară de utensilii și alte lipse, ce avea biserica la serviciul divin.

În anul 1900 primăvara răposându-i și a două soție Emilia, a donat bisericii noastre 4 iocane pentru fruntariul altarului, foarte fine, anume lucrate de pictorul de pie memoris Mișu Popescu din Brașov, în valoare de 240 cor.

În tot anul până a fost în viață în preziua Sf. Nicolae le împărțea colaci frumoși la toți copiii din școală.

Căsătorindu-și ficele sale: 1. Aurelia dela prima soție după actualul protopop al Zărneștilor-Bran Prea on. domn Ioan Hamza, ear cele dela a doua 2. Sextilia după on. domn Gavril Maros, secret. de finanțe în Oradea mare, 3. Octavia după Romul Verzea paroh în Satulung (Săcele) și a 4. Valentina, după Prea On. Domn Dr. Cornel Popescu prot. în Hațeg, s'a decise a-și vinde tot ce are la Cuculata spre a se muta la „ai mei“ după cum zicea adeseori. A îmbiat întreg avutul cu fondul instruct cu tot bisericii noastre. S'au făcut pașii necesari, a mers cu noi la Sibiu spre a ne ajutător procurarea celor 60.000 fl. cu cât ni-le lăsase, însă toate înzadar, căci pretutindenea am găsit ușile încuiate. A recercat comuna politică, care asemenea a decis cumpărarea, dar niște indivizi, cari n'au știut ce fac, au apelat și s'a respins cumpărarea averii, care azi ar fi vrednică 110—130 mii florini.

Acum s'a desgustat cu totul, a vândut pământul arător erariulul, — pădurea etc. locuitorilor din comună, întravilanul comunei politice, cu preste 60.000 fl. fără fondul instruct.

În August 1906 s'a mutat dela noi la Râșnov, la ficea sa Aurelia cas. Hamza, de unde în continuu am corespundat unul cu altul. În fiecare epistolă era vorba de biserică, școală și starea noastră în comună. Nu vă sfădiți, că merge bine, la din contră, e rău pentru bietul popor, scria el.

În fine pe neașteptate, nemiloasa moarte îl ajunge în Sibiu, unde mersese spre ași căuta de sănătate, căoi era morbos. În 18 Maiu 1907 v. moare. Ultima dorință i-a fost să-l aducă în comuna noastră între iubitele sale (Are înmormântate: soția Emilia, ficele Emilia și Lucia) ceea ce ginerii și ficele sale i-au și împlinit.

Împlinindu-se în ziua de Constantin și Elena anul dela așezare osămintelor defunctului de pie memorie între iubitele sale, s'a aranjat un parastas în memoria defunctului, de gineri și fice.

(Va urma.)

George Cantor
Învățător.

Publicațiune.

Dela „Academia Română“ din București primim spre publicare următoarele:

Cu începerea viitorului an școlar 1908—9 se vor primi șase-spre-zece elevi în institutul de fete dela Măgurele (Ilfov), fundat de Ioan Otetelesanu și înființat de Academia Română, sub Înaltul Patronagiu al Maiestății Sale Regelui, cărora li se vor da, conform dispozițiunii testamentare a răposatului fundator, o creștere casnică și instrucțiunea cuvenită unei „bune mame de familie, fără pretențiuni sau lux.“

Cursul va fi de cinci ani de studiu și anul de practică. În acest timp elevele vor avea toată întreținerea în institut și nu vor putea părăsi școala în tot intervalul de șase ani, afară de cazuri de forță majoră.

Sunt admise în institut copile născute din părinți români săraci, pe deplin sănătoase, cari până la 5 August 1908 au împlinit 12, dar încă nu 14 ani, au pregătirea ce se da în școlile primare din România și au obținut la terminarea cursului primar cel puțin media 7. Candidatele cu clase secundare au să prezinte certificatele de clase secundare, având media cel puțin 6.

Nu se admit dispense de nici un fel.

A două soră nu poate fi admisă în institut, decât numai după trecerea a cel puțin de trei ani dela absolvirea celei dintâi.

Părinții elevelor ce vor fi primite în institut nu pot să-și ia ficele de sfintele sărbători, ori pe timpul vacanțelor în familie. Direcțiunea își rezervă dreptul de a da ori nu voie elevelor să petreacă în familie de vacanțe.

Părinții aspiranților ori reprezentanții legali ai acestora au să trimită la Academia Română — până la 5 August 1908 — cererile însoțite de:

a) Act de naștere;

b) Act de vaccina;

c) Act de paupertate, liberat de autoritatea comunală respectivă, în care se vor arată: profesiunea părinților, starea lor materială, în caz de vor fi pensionari cuantumul pensunii și numărul copiilor cu vârsta lor;

d) Atestat școlar despre terminarea claselor primare.

Comisiunea fundațiunii Otetelesanu, examinând actele și luând informațiunile ce va crede de cuvință, va dispune ca concurențele, ce îndeplinesc condițiunile mai sus precizate, să fie supuse la un examen de primire, prin care se va constată gradul de pregătire în ceea ce privește cetirea și scrierea, analiza etimologică și cea sintactică, cele patru operațiuni, geografia și istoria țărilor române.

Concurențele cari nu sunt din România se admit fără examen de primire, în virtutea atestărilor obținute în școala similară din patria lor, și au să trimită la Academia Română, tot până la 5 August stil vechiu, cererile însoțite de actele enumerate mai sus, de un atestat medical și de o fotografie a lor. Actele în limbi străine vor fi însoțite și de traduceri în românește. Lipsa fotografiei atrage după sine neînscrirerea între candidate și înapoierea celorlalte acte.

Academia își rezervă însă dreptul de a face admiterea definitivă a copilelor din afară de Regat numai după ce ele vor fi examinate de medicul institutului.

Rezultatele examenelor se vor supune, dimpreună cu toate actele, printr'un raport, Augustului Protector al Academiei Române, Maiestății Sale Regelui, căruia îi aparține a decide în privința primirii.

Examenele se vor începe în localul Academiei la 9 Septembrie 1908, ora 8 dimineața.

Cu începerea dela 16 August, părinții pot ridica actele de naștere, de vaccinare și de studii cu cari au înscris copilele.

NOUȚĂȚI.

Consfătuirea intimă a ziarelor române. Primim următorul comunicat despre consfătuirea intimă a ziariştilor români, ținută în 14 Iunie nou în Brașov:

„Consfătuirea confidențială, conchietă la Brașov în cauza înființării „Fondului jubilar” al „Gazetei” cu destinarea de-a veni în ajutorul ziariştilor noștri, s'a intrunit în ziua și la ora fixată. Au luat parte la ea prin reprezentanți opt dintre foile noastre: „Drapeul” din Lugoj, „Unirea” din Blaj, „Libertatea”, „Foaia interesantă” și „Tovărășia” din Orăștie, „Revista Economică”, „Țara noastră” și „Foaia Poporului” din Sibiu. Celelalte dintre foile invitate, printre cari „Tribuna” din Arad și „Lupta” din Budapesta, fiind împedate de-a participa prin reprezentanți, au declarat în scris, că primesc hotărârea ce se va aduce în cauza pentru care au fost conchietate.

Cei intruniți, după ce au fost călduros salutați de Dr. A. Murășianu, arătându-li-se scopul pentru care i-a invitat, au trecut imediat la deliberarea asupra obiectului dela ordinea zilei.

După un schimb de vederi viu și temeinic conferența a enunțat unanim, că presa noastră îmbrățișează cu simpatie inițiativa proprietarului „Gazetei Transilvaniei” de a înființa din incidentul jubileului său de 30 de ani, ca director al foaiei, și a jubileului de 70 de ani al „Gazetei”, un fond menit de a se ajuta din el ziariștii și scriitorii noștri și că este gata să dea tot concursul său posibil pentru realizarea lui.

Se decide apoi de-a se institui în scopul elaborării unui plan amănunțit pentru punerea în ființă a fondului, o comisiune de nouă membri, cari să se împartă după diferitele centre și după zărele ce apar în ținuturile acestor centre, în modul următor: Brașovul, ca sediu al comisiunii, să fie reprezentat cu trei membri; Aradul, Budapesta, Lugojul, Sibiuul, Blajul și Orăștie, cu câte un membru, care va fi designat de către zărele din ținutul respectiv.

Cu executarea acestui conclud este însărcinată redacțiunea „Gazetei”.

Conferența confidențială s'a ținut în cea mai frumoasă și frățască armonie. În fine s'a decis, ca despre decursul ei să se publice comunicatul de față.”

Reuniunea femeilor române din Sibiu a primit dela dl Dr. I. Mihu din Vinerea suma de K 100 ca donațiune pentru școala industrială.

Personal. Alteța Sa, Arhiducele Leopold Salvator, inspectorul artileriei austro-ungare se află în călătorie de inspecționare. Va sosi și la Sibiu în zilele apropiate. Va merge apoi la Brașov, iar de acolo va trece în România, pentru a face vizită suveranilor României, la Sinaia, unde se află acum curtea română.

Incheierea anului școlar la institutul teologic și pedagogic gr. ort. român din Arad s'a făcut Joi, în 18 Iunie n. S'a oficiat serviciu divin în biserica catedrală, apoi elevii și profesorii s'au intrunit în sala festivă a seminarului, unde P. C. Sa protosincelul Roman R. Ciorogariu, directorul seminarial, a adresat elevilor o vorbire ocazională, îndemnându-i se traduce acum în fapte principiile frumoase, auzite dela corpul profesoral.

Examenul de religie la gimnaziul de stat din loc s'a ținut a II-a și a III-a zi de Rusali. Comisar din partea autorității noastre bisericești a fost domnul Pavel Boldea, protopresbiter militar, iar din partea institutului în ziua I. dnul Bezdeg și în a II-a dl Dr. Szöcs, profesori la gimnaziul de stat. Răspunsurile date din partea elevilor au fost foarte bune, ceea ce servește spre laudă dnului catihet Dr. Dobrea. Asemenea foarte bun a fost examenul de religie și la celelalte școli publice din Sibiu, unde catihet e domnul Hociotă.

† **Roza Hațieg născ. Fodor**, soția fruntașului din Lugoj, Titu Hațieg, a decedat Joi, după lungi și grele suferințe, în Lugoj.

Madarász Iózsef a împlinit Sâmbătă 60 de ani decând face parte din parlamentul ungar, ca deputat dietal. I s'au făcut din acest prilej ovațiuni în dietă. Bătrânul politician e de 93 ani și încă voinic și cel mai diligent membru al dietei ungare. Totdeauna e la sedințe.

Preacuvioșia Sa domnul Dr. M. E. Cristea, din prilejul hirotesirei sale întru protosincel, dăruiește „Fondului jubilar Nicolae Cristea pentru monumentele bărbatilor binemeritați și meseriașilor” suma de 10 cor.

În memoria lui Ciprian Porumbescu. Din incidentul aniversării de 25 ani dela moartea regretatului nostru poet muzical C. Porumbescu a apărut în ediție nouă (a V-a) frumosul *potpuru* din opereta „Crai nou”, pentru pian (2 mâini) și se află de vânzare la librăria Archidiecezană din Sibiu cu prețul de 2 cor. Porto 10 fil.

† **Romulus Nicoră**, fost comptabil la inst. de credit „Ardeleana” și la spitalul comit. din Deva, oficer în rezervă, a decedat în etate de 40 de ani, — împărțit fiind cu Sf. Taine, Sâmbătă în 20 Iunie st. n., la 4 oare d. a. Rămășițele pământești ale defunctului se vor așeza spre vecinică odihnă Luni în 22 Iunie st. n., la 4 oare d. m. în cimiterul gr.-ort. rom. din Deva. Fie-i țărâna ușoară.

Examele. La școala comercială superioară gr. ort. română din Brașov, examenul de maturitate se ține în zilele de 16, 17 și 18 Iunie v. c. în sala festivă a edificiului central. Examenele de clasă se vor ține apoi în 19, 20, 21, 23, 24 și 25 Iunie v., iar Dum. în 29 Iunie v. după serviciul divin, se va face încheierea solemnă a anului școlar, împărțindu-se premiile, certificatele și anuarul școlii.

Știri militare. Domnul căpitan ces. și regesc de clasa I. Ioan Cheveresan, a fost permutat dela regimentul 50 la regimentul 62 de infanterie.

Manuscript vechiu. Rabinerul Gaston a descoperit în Palestina un manuscript vechiu, cu o parte a vechiului testament, divergent în câțva de textul cunoscut astăzi și trecut în biblie.

Furt. În München au fost furate în una din nopțile trecute 500 de ceasornice de aur, pentru domni și pentru dame, și tot atâtea lanțuri, mai lungi și mai scurte, tot de aur. Hoții încă n'au putut fi descoperiți.

Chestia Wahrmond. Profesorul de drept canonic dela universitatea din Innsbruck, vestitul Wahrmond, a fost numit din partea guvernului austriac profesor de drept canonic la universitatea germană din Praga. Wahrmond e învoit cu permutarea aceasta, convins fiind, că la universitatea din Innsbruck s'a făcut imposibil.

Din suferințele învățătorilor. Comisiunea administrativă a comitatului Sătmăra a suspendat din post și a pus sub cercetare disciplinară pe învățătorul român Victor Mușan, pe motivul, că s'a purtat brusc și necuviincios față de inspectorul regesc, cu ocaziunea unei vizitațiuni de școală, ținută din partea acestuia.

Se ieftinesc banii. Banca imperială din Berlin a redus scontul la 4%. Reducerea s'a făcut, după cum se vestește, în scopul de a se veni în ajutorul industriei germane, care a început se stagna.

Dramă familiară. Intr'o comună ungurească, muncitorul Biró, venind acasă din America, a aflat că soția nu i-a rămas credincioasă în vremea absenței sale. S'a infuriat și a împușcat-o, după aceea și-a împușcat copiii toți, (avea patru) iar în urmă s'a spânzurat, și și-a implantat și cuțitul în piept.

Episcop-deputat. Episcopul rom.-catolic Csernoch din Timișoara nu și-a depus mandatul, ca deputat dietal, iar comisiunea de incompatibilitate a dietei a adus hotărâre zilele trecute, că nici nu trebuie să și-l depună, după ce poate să fie și episcop și deputat. Nu există deci cas de incompatibilitate. Firește însă, că nu poate să fie și membru al casei de sus în același timp.

Scarlatină. Din Neoplanta se scrie, că acolo grasează scarlatina în mod epidemic, și că boala aceasta, și de altcund pericolosă, a pătât de astădată cu atâta vehemență, încât în 24 de ore se stânge viața celui atacat de ea. Toate școlile sunt închise și comunicarea între familii întreruptă.

Al 127-lea! Cassariatul „Reuniunii române de înmormântare din Sibiu” a solvit ajutorul statutar după răposatul membru Petru Drăgoiu sen., fost econom în Șelimer.

Acesta este al 127-lea caz de moarte în sinul Reuniunii române de înmormântare sibieni.

La fondul „Dr. D. P. Barcianu pentru ajutorarea calfelor fără de lucru” au mai dăruit: protopresbiterul Nicolae Todoran din Cetatea-de-baltă, întru vecinica odihnă a nepotului său Nic. Manovici, fost învățător (Chesler) 5 cor., Ioan Gligor, sodal faur (Budapesta) 2 cor., Dr. I. Radu, profesor în Brad 1 cor., Octavian Tăslănuș, secretarul „Asociațiunii” și soția sa Adelina n. Olteanu 2 cor., colonelul Paul Muntean din privilegiul declarării nepotului său Leonte de „bene matur” la gimn. de stat din Sibiu 2 cor. și Vic. Tordășianu, prez., 10 bani.

Dela Academia română.

Concursuri pentru premii.

B. Premii pentru lucrări puse la concurs cu subiecte date.

(Urmare.)

II. Premiile Secțiunii istorice.

10. **Premiul Alexandru Ioan Cuza**, de 20.000 Lei, se va da, în sesiunea generală din 1909, sau în oricare sesiune următoare, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Istoria Românilor dela Aurelian până la fundarea Principatelor. — (Deciz. 5 Aprilie 1900 și 25 Martie 1804).

Terminul prezentării manuscriptelor este până la 31 Decembrie 1908.

11. **Premiul Năsturel**, de 5.000 Lei, se va da, în sesiunea generală din 1910, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Genealogia Basarabilor. — (Deciz. 16 Martie 1906).

Terminul prezentării manuscriptelor este până la 31 Decembrie 1909.

12. **Premiul G. San-Marin**, de 2.000 Lei, dimpreună cu procentele acestui fond până la acordarea premiului (deciz. 6 Martie 1905), se va da, în sesiunea generală din 1910, celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra subiectului:

Expunerea tuturor felurilor de intervențiune a Statului în relațiunile dintre capital și muncă, în folosul muncitorilor. — (Deciz. 11 Aprilie 1905).

Terminul prezentării manuscriptelor este până la 31 Decembrie 1909.

13. **Premiul Adamachi**, de 5.000 Lei, divizibil, se va da, în sesiunea generală din 1911, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Desvoltarea boierilor în Principatele române. — (Deciz. 16 Martie 1906).

Terminul prezentării manuscriptelor este până la 31 Decembrie 1910.

14. **Premiul Neuschotz**, de 2.000 Lei, se va da, în sesiunea generală din 1911, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Modificarea traiului și moravurilor noastre în secolul al XIX-lea. (Deciz. 7 1908).

Terminul prezentării manuscriptelor este până la 31 Decembrie 1910.

15. **Premiul Eliade-Rădulescu**, de 5.000 Lei, se va da, în sesiunea generală din 1912, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Starea Principatelor române înainte de Domni Fanarioți. — (Deciz. 17 Aprilie 1907).

Terminul prezentării manuscriptelor este până la 31 Decembrie 1911.

16. **Premiul Năsturel**, de 5.000 Lei, se va da, în sesiunea generală din 1913, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Domniile române sub Regulamentul Organic până la 1848. — (Deciz. 7 Aprilie 1908).

Terminul prezentării manuscriptelor este până la 31 Decembrie 1912.

17. **Premiul Princesa Alina Știrbei**, se va da, în sesiunea generală din 1914, pentru cea mai bună scriere în limba română despre:

Principiile morale și creștinești de cari trebuie să se conducă părinții în educațiunea copiilor lor. — (Deciz. 6 Aprilie 1902).

Premiul este de 8.500 Lei, în care sumă se cuprind premiul autorului și cheltuielile de tipărire a scrierii (de minimum 30 coale de tipar garmond) în 1.000 exemplare, din cari 800 ale autorului și 200 ale Academiei.

Terminul prezentării manuscriptelor este până la 31 Decembrie 1913.

III. Premiile Secțiunii științifice.

18. **Premiul Lazăr**, de 5.000 Lei, se va da, în sesiunea generală din 1909, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Politica agrară a României și înfrâurirea ce ea a avut asupra stării economice și sociale a populațiunii rurale. — (Deciz. 20 Martie 1904).

Terminul prezentării manuscriptelor este până la 31 Decembrie 1908.

19. **Premiul Adamachi**, de 5.000 Lei, divizibil, se va da, în sesiunea generală din anul 1909, celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra subiectului:

Studiul fanțarilor din România, ca propagatori ai malariei, și cercetarea mijloacelor practice pentru stingerea acestei boale. — (Deciz. 20 Martie 1904).

Terminul prezentării manuscriptelor este până la 31 Decembrie 1908.

(Va urma.)

Din public.†)

Mulțămită publică.

Următoarele contribuiri benevole s'au făcut pentru biserica nouă ce să zidește în parohia Săcămas tract. Dobrei:

Prea stimata familie Ardelean din Săcămas, vatra pentru bis. nouă în preț. cor. 700. Prea stimata Dnă Susana Șuiaga preoteasă vād. Lăpușnic cor. 200. Dl și dna Gostae Lăpușnic cor. 200. Dl Dr. Laurențiu Petric medic Dobra cor. 5. Dl Dionisie Ardelean Deva cor. 5. Dl Emanuil Șuiaga preot Lăpușnic, cor. 10. Dl Iosif Cristea, mare propr. Dobra cor. 3. Dl Ioan Zuga m. propr. M. Bretea cor. 1. Dl Ioan Budoiu preot Câmpuri Surdue cor. 2. Dl Aurel Oprea m. propr. Dobra cor. 2. Dl Ioan Budoiu Câmpuri Surdue cor. 4. și Dna preteasă Budoiu cor. 2. Dela mai mulți credincioși din Câmpuri Surdue colectați de vrednicul preot Ioan Budoiu C. 3.52 fil. Ionichiu Luchi preot Carmaronești cor. 3. Dl Sofronie Olar preot Tisa cor. 2. Dl Miron Oprea preot Gothatea cor. 2. Dl Traian Motora preot Voța cor. 4. Dl Haber Márton com. M. Ilia cor. 10. Nagy Albert com. Ilia. Mureșană cor. 5. Bucureștean Iosif negus. cor. 2. Dl Valer Petrovits notar. Dl Ioan Petrovits com. Lăpuș cor. 3. Dl Huroș Simon Dobra cor. 6. Dna Maria Heres Dobra cor. 2. Dl Ioan Bontos cano. not cor. 1. Dl Romacovici neg. Dobra cor. 1. Dl Iosif Petrovits com. Dobra cor. 10. Dl Alexa Odor șef cont. Dobra cor. 1. Fulea cont. Dobra cor. 1. Fereu Nicolae Briznic cor. 10. Ioan Iosan Săcămas cor. 10. Dl Hits Carol notar Dobra cor. 1. Dobra László executor M. Ilia cor. 2. Dșoara Veiss Teresa M. Ilia cor. 1. Dl Grum Ede M. Ilia cor. 1. N. Popovits neg. M. Ilia cor. 1. N. N. cor. 1. Lung Maria Săcămas cor. 100. Dl. Simeon Pasc Dobra cor. 1. N. N. cor. 1. Subscrisul în numele parohienilor imi țin de datorință a le exprima și pe calea aceasta cea mai călduroasă mulțămită.

Săcămas, la 30 Maiu 1908.

Victor I. Sălăgean
paroh gr. ort.

Oficială.

Să așteaptă discurile dela Florii și a II-a zi de Rusali.

Asemenea restituirea listelor dela abonament la „Istoricul catedralei.”

Ajutoarele pentru preotesele vādove s'au votat deja pe anul 1908; deci până la anul 1909 înainte de luna Maiu nu mai este buget disponibil.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redacțiunea nu primește răspunderea.

Nr. 344 F. G. 1908.

[143] 1—3

CONCURS

Spre scopul conferirii de stipendii din „**Fundațiunea lui Gozdsu**“ pe anul școlar 1908/9 pentru școalele medii, facultăți, universități și școalele de cadeți militari la armata comună și honvezi — se publică concurs pe lângă următoarele condițiuni:

1. Concurenții să documenteze cu documente originale sau autenticate de notariul public:

a) că sunt fii de cetățeni ungari și aparțin bisericeii ortodoxe orientale române, spre care scop se recere extrasul din matricula botezaților provăzută cu clausula parohului competent, că și de prezent aparțin la biserica gr. or. română;

b) că studiază cu succes bun la vreun institut public din patrie, spre care scop au să substearnă studenții dela școalele medii atestatului despre anul școlar 1907/8, iar cei dela facultăți și universități indicele despre toate cursurile ascultate și respective documentul despre progresul făcut;

c) că nici averea proprie, nici a părinților nu ujunge să acopere toate trebuințele pentru creșterea concurentului, spre care scop e a se produce atestatul dirigătoriei politice competente. Atestatul să cuprindă date pozitive despre această avere și trebuie să fie subscris și de preotul locului, iar dacă n'ar fi acolo preot ori ar fi înrudit cu concurentul, trebuie să fie subscris din partea protopopului concurent.

2. Dacă concurentul a întrerupt studiile, atunci are să producă și atestat oficios despre ocupațiunea sa și despre purtarea sa morală pe acest timp.

3. Fiecare concurent are să arete în petițiunea sa, specialitatea la care, și locul unde voiește a continua studiile, cum și aceea dacă are și alt stipendiu.

4. Ceice voesc să studieze în străinătate, au să arete necesitatea de a face studii în străinătate, ca la cazul dacă li-se va vota stipendiul, să se poată îndată exopera concesiunea ministerială prescrișă.

5. Cu privire la concurenții pentru dobândirea de stipendii spre absolvarea școalelor militare de cadeți, se observă, că stipendiile aceste pe lângă documentarea condițiilor stabilite în acest concurs (p. I, a) — c), 2, 3, 6, 8 și 9) numai atunci se vor extrada comanda școalelor militare, dacă concurentul va documenta, că este primit de elev regulat la respectiva școală de cadeți.

6. Petițiunile instruite cu documentele necesare sunt a se adresa la reprezentanța fundațiunii lui Gozdsu (Budapesta, VII. Hollótcza 8 sz.) **până la 23 Iulie (5 August) a. curent.**

7. Totodată se provoacă toți stipendiștii actuali, prin urmare și cei absolvenți, cari cer ajutoare pentru depunerea rigoroaselor și câștigarea gradului de doctor, ca până la 2/15 Iulie a. c. să arete rezultatul studiilor din anul școlar 1907/8, căci altcum li-se va sistă stipendiul, respective nu vor căpăta ajutorul.

8. Petițiunile, cari nu sunt instruite cu documentele sus amintite, sau sosite după termenul scris, nu se vor lua în considerare.

9. În interesul expedării regulate, fiecare concurent să indice în petițiune locul și poșta ultimă, unde este a i-se trimite rezoluțiunea reprezentanței.

Din ședința comitetului fundațiunii lui Gozdsu, ținută în Iunie 1908.

Comitetul.

Nr. 248/1908.

[144] 1—3

CONCURS

Pentru întregirea postului de paroh în parohia de clasa primă **Nasna**, cu filia **Chișfalud**, protopresbiteratul Mureș-Oșorheiului, pe baza ordinului consistorial din 29 Ianuarie a. c. Nr. 779 Bis. — prin care sa anulat prima alegere — prin aceasta se escrie concurs nou cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt celea fasonate la coala B, pentru întregirea venitelor de stat.

Concurenții au a-și așterne cererile concursuale instruite conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu, până la termenul indicat, și până inclusive 8 zile înainte de sinodul parohial electoral, după prealabila încunoștințare a protopresbiterului, a se infățișa înaintea alegătorilor pentru a cântă, respective a oficiu și cuvântă.

Mureș-Oșorhei, la 3/16 Iunie 1908.

Oficiul protopresbiter al gr. or. al tractului Mureș-Oșorhei în conțelegere cu comitetul parohial.

Stefan Russu
ppresbiter.

Nr. 249/1908.

[145] 1—3

CONCURS

Pentru întregirea postului de paroh în parohia de clasa a treia **Sângerul de pădure** cu filia **Șarombere** — devenită vacantă prin repauzarea parohului Dumitru Moisin — protopresbiteratul Mureș-Oșorheiului, pe baza ordinului din 27 Maiu a. c. Nr. 6089 Bis. prin aceasta se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt celea fasonate la coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Concurenții au a-și așterne cererile concursuale instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu, până la termenul indicat, și până inclusive 8 zile înainte de sinodul parohial, electoral, după prealabila încunoștințare a protopresbiterului, a se infățișa înaintea alegătorilor pentru a cântă, respective a oficiu și a cuvântă.

Mureș-Oșorhei, la 3/16 Iunie 1908.

Oficiul protopresbiter al gr. or. al tractului Mureș-Oșorhei în conțelegere cu comitetul parohial:

Stefan Russu
ppresbiter.

Nr. 301

[146] 1—3

CONCURS

Pentru întregirea unui post învățătoresc la școala confesională din **Sebeșul sășesc** se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

Salar de 1100 cor. relut de cuartir și grădină 200 cor., dela 1-a Septembrie 1909, 380 cor. și cuincuenalele legale, cari se compută numai dela instituirea definitivă la școala susamintită. Anii serviți la alte școale nu se compută.

Alesul e dator a instrui școala de repetiție și a cântă în Dumineci și sărbători în biserică.

Concurenții au să-și aștearnă cererile intruite conform normelor în vigoare în termenul indicat subsemnatului oficiu protopresbiter al și înainte de alegere a se prezenta poporului în biserică spre a-și arată dexteritatea în cântări și tipic.

Sebeș, 4 Iunie, 1908.

Oficiul protopresbiter al:

Sergiu Medean
protopresbiter.

Nr. 302.

[147] 1—3

CONCURS

Pentru întregirea posturilor învățătoarești din comunele mai jos însemnate, în protopresbiteratul Sebeșului, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Răhau**, cu salariu de 600 cor. din cassa bisericii, relut de cuartir 50 cor. și grădină în natură.

2. **Deal**, cu salariu de 600 cor. relut de cuartir și grădină.

3. **Câlnic**, cu salariu de 600 cor. cuartir și grădină în natură.

4. **Căpâlna**, cu salariu de 600 cor. cuartir și grădină.

5. **Sibișani**, cu salariu de 600 cor. cuartir și grădină.

6. **Oarda-de-sus**, cu salariu de 600 cor. cuartir și grădină.

7. **Vingard**, cu salariu de 1000 cor. cuartir în școală 2 odăi și grădină.

Cu 1-a Iul'u 1910 și salariile împreunate cu posturile de sub 1—6 să întregesc la 1000 cor. parte din mijloacele proprii parte prin ajutor dela stat.

Cuincuenalele se compută la toate posturile dela datul instituirii definitive în comuna respectivă. Anii serviți aicea nu numeră.

Cei aleși sunt datori a instrui în școala de repetiție a conduce grădina de pomărit și a cântă cu copiii în Dumineci și sărbători la liturgie; învățătorul din Vingard va ține și strana la Utrenie și Vecernie.

Concurenții au să-și înainteze cererile instruite conform normelor (din vigoare, în termenul indicat, subsemnatului oficiu protopresbiter al și înainte de alegere să se prezente poporului în biserică spve ași ară dexteritatea în cântări și tipic.

Sebeș, 4 Iunie 1908.

Oficiul protoprezbiter al:

Sergiu Medean
protopresbiter.

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învățători la școalele confesionale gr. or. române din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul Săliștei se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

1. **Cacova**, un post de învățător salar 800 cor., relut de grădină 20 cor., și cuartir în natură folosibil numai pentru învățător.

2. **Gurărâului**, trei posturi de învățător, salar 600 cor., relut de grădină 20 cor., cuartir în natură eventual 40 cor.

3. **Sibieli**, un post de învățător salar 600 cor., relut de grădină 20 cor., relut de cuartir 50 cor.

4. **Săliște**, a) un post de învățător cu salarului prescriș de art. de lege XXVII din 1907.

b) un post de conducătoare la asilul de copii salar 600 cor., relut de cuartir 100 cor., relut de lemne 40 cor.

Cuincuenalele se vor socoti la toate posturile numai după 5 ani de serviciu neîntrerupt după alegere la aceeași școală.

Învățătorii sunt datori a duce Dumineci și sărbători copiii la biserică și a provide cu ei cântările liturgice. Unde sunt doi învățători, alternativ unul va ține strana la utrenie, celalalt va conduce copiii la liturgie.

Doritorii a ocupa unul din aceste posturi își vor înainta concursele, în termenul deschis, provăzute cu documentele recerute (atestat de botez, absolutor pedagogic, diploma și eventuale atestate de servitiu) la subsemnatul oficiu protopresbiter al, având a se prezenta totodată și în vre-o Duminecă s'au sărbătoare în comuna respectivă la biserică, spre a se prezenta poporului.

Săliște în 2 Iunie 1908.

Nr. [141] 2—3
Dr. Ioan Stroia
protopresbiter.

Nr. 286/1908.

[139] 2—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea postului al III-lea de învățător, la școala noastră confesională gr. or. din **Vinerea**, devenit vacant în urma repozatei învățătoare Elisabeta Herlea n. Popoviciu, prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

- salariu fundamental 1000 cor.;
- cuincuenaliile prescrișe de legea din vigoare;
- cuartir în natură, ori relutul de cuartir prescriș;
- 2 1/2 stângini lemne de foc uscate;

e) grădina de legumi sau relutul, conform legii.

Doritorii de a ocupa acest post de învățător să-și prezenteze cererile concursuale instruite conform legilor din vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiter al și până inclusive 8 zile înainte de alegere, cu prealabila încuviințare protopresbiter ală, să se prezenteze la biserică spre a fi cunoscuți înaintea poporului.

Preferiți vor fi la acest post concurenții, cari vor dovedi că sunt capabili de a instrui și conduce un cor bisericesc; apoi aceia, cari pe lângă aceasta, mai sunt cualificați și pentru, la eventualitate, se poată competa la capelania parohiei, dacă aceasta se va sistematiza, vor fi și mai preferiți.

Alesul învățător are de ași ocupa postul și de a intra în funcțiune cu ziua de 1 Sept. 1908; și va avea de a instrui elevii școalei de toate zilele și ai celei de repetițiune conducându-i la biserică în Dumineci și sărbători și dirigând corul în decursul liturgiei, precum va dispune comitetul parohial din timp în timp.

Orăștie, 29 Maiu 1908.

Oficiul protopresbiter al Orăștiei în conțelegere cu comitetul parohial concurent.

Vasile Domșa
protopresbiter.

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de **conducător-șef la tipografia și librăria diecezană din Caransebeș** pe lângă salar anual de 2400 cor.

Dela reflectanți se cere:

1. să fie neguțători, respective se poșadă cunoștințele și praxa recerută pentru a putea conduce numitul stabiliment;

2. să cunoască pe deplin limba română, maghiară și germană;

3. să producă estras de botez și eventuale atestate școlare și de serviciu.

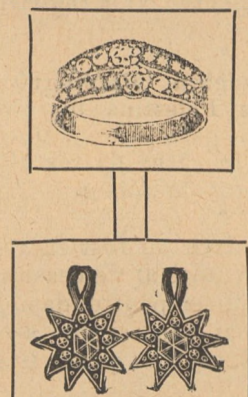
Preferiți vor fi ceice au absolvat școala comercială, precum și cei versați în ale tipografiei și librăriei.

Petițiunile au se incurgă la subsemnatul Consistoriu până inclusive 25 Iunie st. n. 1908.

Caransebeș, din ședința consistorială ținută în 17 Maiu 1908.

Consistoriul diecezei gr. or. române a Caransebeșului.

(136) 3—3

AVIZ!

Mult onorațiilor mei cum-părători, partizani și prietini, le aduc la binevoitoare cunoștință, că pe la începutul lunii Iulie, iar îmi voi deschide prăvălia cu multe noutăți.

Cu deosebită stimă

Iulius Erös.

(125) 5—5

BĂILE DE CURĂ BUZIAȘ

Stațiune de tren, poștă, telegraf și telefon.

Tren accelerat direct din Budapesta — gara vestică. — Saison din 15 Maiu — 15 Septembrie.

Baie de cură specială pentru bolnavi de inimă,

boale de femei, suferințe de beșică și rărunchi, formarea de piatră, îmbolnăviri cataralice, îmbolnăvirea părților de mistuire și escrețiune, gălbănare, anemie, scrofulosă și boale englezești, slăbiciuni generale și boli cronice la părțile genitale femeiești. Izvor acid carbonic de sare și fier.

Prospect trimite

Direcțiunea băilor.

Din laboratorul acid-carbonic

dela băile Muschong din Buziaș

se trimite prompt din renumitul izvor, orice quant de fluiditate acid-carbonică, naturală și chemic curată.

A nu se schimba cu alt acid-carbonic

artificial și puțin folositor.

Serviciu solid și conștientios.

Adresa telegrafică: MUSCHONG, BUZIÁSFÜRDÖ.

Telefon interurban Nr. 18. (286) 50—100

Telefon interurban Nr. 18.